

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Servitutibus Prædialibus, Usufructu, & utroque Retractu, Pars II. de Emphyteusi, Pars III. de Locatione & Conductione

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. V. Eugubina, seu Fanen. renovationis. An pro renovatione de necessitate concedenda per Ecclesias in aliquibus diœcesibus Status Urbini augeri possit laudemium, Et ad quam rationem istud ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74102)

foro recepta opinione etiam adversus præscriptionem longissimi temporis 30. vel 40. annorum datur restitutio in integrum ratione justæ ignorantie ex clausula generali, si qua mihi, ex copiose collectis
 12 per *Adden. ad dec. 3. p. 3. rec.* ubi etiam dictum longissimum tempus effluxisset sub ætate majori, subducta ætate pupillari & minori non computanda; Et clarius in hac facti specie ob non apertam actionem, seu vocationem, nisi de recenti, cum Joannes Catharina pater vixisset usque ad annum 1653. usque ad quod tempus ipsa nullam habebat actionem, cum
 13 suæ vocationis casus adhuc non venisset, unde propterea intrat vulgaris regula *textus in l. finali Cod. de annali præscript.* quod non valenti agere non currit præscriptio.

E V G V B I N A

S E U

FANEN. RENOVATIONIS

P R O

ABBATE ET MONASTERIO SANCTI PATERNIANI FANEN.

C U M

DOMINICO BALLEONO.

Casus decisus per Rotam pro Dominico.

An pro renovatione de necessitate concedenda per Ecclesias in aliquibus diocesis Status Urbini augeri possit laudemium, Et ad quam rationem istud debeatur.

S U M M A R I U M.

De indulto Urb. VIII. concessio in Statu Urbini super necessaria renovatione, & de ejus ratione.

- 2 *Casus controversia.*
- 3 *Ubi renovatio debetur, intelligitur cum eisdem conditionibus ab alio oblatis.*
- 4 *Resolutio Rotæ super quantitate laudemii solvendi.*
- 5 *Distinguuntur species laudemiorum.*
- 6 *De ratione resolutionis, quæ magis probabilis videtur.*
- 7 *Declaratur conclusio, de qua num. 3.*

D I S C. V.

Considerans Urbanus VIII. ratione, sæpi hoc titulo, & in altero de feudis deductam, quod bona emphyteutica per Ecclesias concedi solita, præsertim in Lombardia, Emilia, Statu Urbini, & aliquibus aliis Italiæ provinciis, attentæ eorum natura erant de dominio privatorum, atque ab istis voluntariè data Ecclesiis pro quadam protectione, seu securitate à confiscationibus, aliisque infortuniis, quæ retroactis bellicosis sæculis frequenter practicabantur, ita tamen quod eisdem privatis, sub quadam modica recognitione concederentur, atque expertus in discretas Juristarum propositiones, ut renovatio, expirata concessione, concedi debeat ultimi deficientis proximioribus, quatenus tamen Ecclesia nolit pro se retinere, unde propterea Ecclesiarum Prælati & Rectores, majoris redditus studio,

dictam propositionem frequenter praticare studentes, paulatim locorum habitatores ferè omnibus bonis spoliarent, ita ut commercium exulare cogeretur, ut constat ex decisionibus editis in *causa Frosenonien. coram Roias inter suas decis. 96. 132. & 151.*

Idcirco de justitiæ, ac æquitatis summa ratione, sequendo vestigia prædecessorum, præsertim *Bonifacii* in Lombardia, hoc idem de anno 1642. concessit pluribus dicti Status Urbini diocesis, præsertim *Eugubina*, ut scilicet expirata concessione, factoque casu devolutionis bonorum emphyteuticorum, Ecclesiæ non possint pro se ea retinere, sed de necessitate deberent aliis concedere, proximioribus scilicet vel hæredibus ultimi morientis, quatenus adsint juxta æquitatem originaliter attributam *glos. & Bart. in leg. 1. ff. de aqua quotidiana, & estiva*, à natura emphyteutis regulandam, & in istorum defectum aliis sibi benè viis pro consueto canone, qui moderatè augeri possit, ita tamen, quod non excedat fructuum quinquagesimam, nisi de præterito solitum esset in majori quantitate præstari, solutoque laudemio de jure seu consuetudine aut conventionem debito, ut liquet ex dicto motu proprio impresso post *decis. 7. apud Patell. in expedit. seu decis. Urbini.*

Cum autem de anno 1645. per obitum Catharinæ de Bellincominibus absque prole, scripto hæredis *Dominico Balleono viro*, devoluta essent quedam bona emphyteutica ad Monasterium Sancti Paterniani Fanen, atque stante necessitate ex dicta *Urbani* Constitutione aliis concedendi, Monasterium illa concessisset *Mariotto de Mariottis*, Monasterii Advocato ad tertiam generationem pro consueto canone, cum solutione laudemii in summa scutorum 500. Post aliquos annos insurrexit præfatus *Dominicus*, Catharinæ ultimæ morientis hæres, prætendens sibi dictam renovationem debitam esse, pro ut introducta lite in *Rota* pro eo in exclusionem *Mariotti* resolutum fuit sub die 20. *Aprilis* 1654. coram *Celfo*, ut liquet ex decisione desuper extensa impressa apud *Patell. decis. 6. & inter illas ejusdem Celfi, dec. 192.* quæ in hoc puncto necessariæ renovationis, in sequentibus controversiis, tanquam magistralis circumferri solita est.

Sopita dicta controversia, exorta est altera inter dictum *Balleonum* in renovatione ut supra antelatum, & ipsum Monasterium super quantitate laudemii, assumptaque disputatione coram eodem *Celfo*, pro quanto laudemio renovatio facienda sit; Ex parte Monasterii, Ego & cæteri scribentes dicebamus, dictum *Urbani* indultum, de duobus tantum præceptivè disponere, de necessariis scilicet renovatione concedenda proximioribus, vel hæredibus ultimi deficientis, & in istorum defectum aliis, ita ut Ecclesia nec pro se retinere, nec aliis gratificari valeat, & de canone non augendo ultra quinquagesimam, super laudemio autem nihil disponere, sed tantum loqui relativè ad juris dispositionem vel consuetudinem, seu conventionem; Unde cum de jure nullibi cautum habeatur quantum hoc laudemium esse debeat, neque ex altera parte doceretur de consuetudine taxam aliquam inducente; Hinc proinde remanebat casus conventionis à dicto motu proprio expressè præservatus, cum nihilominus sufficeret illum esse omisum, ut cessante legis dispositione intret conventio inita cum *Mariotto*, juxta quam solutio facienda erat.

Quia obligatio Domini de renovando, intelligitur cum eisdem legibus & conditionibus, cum quibus

quibus alium invenit emphyteutam, neque tenetur diminutionem pati, nisi lex vel consuetudo resistat, seu alia melioramentorum ratio postulet, *Repa in l. 1. numer. 13. ff. de privil. cred. Alex. conf. 9. num. 2. lib. 3. Gabr. de jur. emphyt. concl. 1. num. 28. Handed. conf. 51. num. 59. lib. 1. Gratian. discip. 88. & 83. utrobique num. 36. & 913. num. 11. Seraph. dec. 610. num. 11. & 630. num. 4. Rot. decif. 201. num. 32. par. 7. recent. & habetur in Theatina renovatio- nis hoc eod. ut. disc. 12.*

His non obstantibus, proposita causa *sub die 4. Maii 1657.* resolutum fuit, tam quoad canonem quam quoad laudemium non posse excedi quinquagesimam, ex eo fundamento, quod quoad canones dispositio indulti & præceptiva inducens præcisam necessitatem, & quoad laudemium procedendo cum taxa text. *in l. fin. C. de iure emphyt. ubi DD. de quibus Gratian. discip. 180. num. 1 & seqq. Franch. dec. 201. num. 1. & 2.* Major verò ac potissimum fundamentum constituendo in *decif. 831. Buratti* super consimili indulto concessio Casenatensibus, de quo etiam habetur *dec. 400. par. 9. rec. & in aliis*; firmando in fine, quod licet indultum loquatur de canonibus, attamen de laudemio habetur sermo sub eadem periodo, & hoc verbum magis approximatur, ut patet ex decisione desuper edita *impress. inter illas Celsi dec. 232. repetit. post Pastell. dec. 7.* in qua satis insilitur in refellenda contraria consuetudine ab eodem indulto præservata, utpote non probata.

Quamvis autem mihi pro Monasterio scribenti probabilis videretur resolutio ante disputationem prævisa, & partibus insinuata, unde fuit juxta votum, non tamen omnino placuerunt ejus fundamenta utpote nimis vaga, & generalia, seu diversa, ut est præsertim illud deductum ex *dicta decif. 831. Buratti*, quoniam illud indultum Casenatensium in verbis expressè loquitur de laudemio pro renovatione, ut patet ex ejus verbis registratis *dicta decif. 400. num. 24. par. 9. recent.* unde est petere principium, atque hujus indulti contextus clarè ostendere videtur præceptivam taxam percutere solum canonem.

Taxa verò legalis contenta *in d. l. fin. C. de jur. emphyt.* non videtur facere ad rem, quoniam illa percutit casum consensus à Domino præstandi super alienatione rei emphyteuticæ adhuc durante emphyteusi, & sic est casus diversus à præsentem in quo finita emphyteusi agitur de renovatione tanquam facta continuatione prioris investituræ, ob æquitatem derivatam à text. *in l. 1. ff. de aqua quorid. & alibi ubique gl. & Barr.* quo casu non est illud verum & proprium laudemium de quo agit textus prædictus, sed est quædam recognitio, originata potius à consuetudine agnita per *Bari. in l. 1. Cod. de jur. emphyt.* quæ sub diversis vocabulis nuncupari solet, alicubi enim dicitur *laudemium* ad instar, alibi verò *intratura*, & alibi *capofoldum*, seu sub aliis vocabulis, Neque reperitur ejus taxa in jure statuta, nam alicubi est *decima*, alicubi *vigesima*, alicubi *quinta*, alicubi *tertia* pars valoris esse solet ex *deduct. per Fulgen. de emphyt. in prælud. quest. 16. num. 1. Nigr. de laudem. quest. 3. num. 19. & seqq. ex Affl. decif. 72. & aliis allegatis*, Et patet ex iis quæ habetur hoc eodem *ut. in Earfen. & in Vrbitanen. disc. 8. & 26.* & sic nil commune habent uni termini cum aliis.

Ratio autem quæ mihi inferebat difficultatem, erat illa, quod cum Pontifex ex dicto probabili motivo, quod hæc bona antiquitas essent libera,

& allodialia privatorum, ab istis in protectionem tradita Ecclesiis, ut ab eis sub modica recognitione acciperent per quandam continuationem antiqui dominii, induxerit necessitatem renovationis, moderando juris dispositionem circa facultatem retinendi pro seipsis, ne aliàs impeditum remaneret commercium contra vel præter intentionem eorumdem qui bona dederunt, Idcirco verisimili, intentio ejusdem Papæ videtur decernendi hujus recognitionis taxam modicam & moderatam, sive eam dicamus laudemium, sive intraturam, vel capofoldum, aut quocumque alio vocabulo appellemus, ne quod expressè vel directè fieri non potest retinendo pro se, ita fiat indirectè inveniendo ab aliis tantum laudemium seu tantam recognitionem, quod ejusdem rei valorem penè adæquet; Et idè sicut in canone Papa voluit se regulare ad dictos terminos juris communis, & ad instar, ita magis voluit se regulare circa id quod magis approximat laudemio de quo text. disponit.

Conclusio autem quam supra scribendo tanquam Advocatus deducebam, quod proximior volens renovationem tenetur offerre idem quod Ecclesia ab aliis invenit, est vera in casu suo, ubi scilicet sumus in puris terminis juris communis, quibus attentis Ecclesia volens potest pro se retinere, quia tunc solum privilegium proximiorum consistit in prælatione adversus extraneos, tanquam per quædam speciem juris prothomiseos seu retractus consanguinitatis, quæ prælatio intelligitur cæteris paribus, & absque præjudicio Domini, qui alià volens possit per se retinere, Secus ubi dispositum est, bona ad instar allodialium continuare debere inter privatos, per quandam speciem successionis illius ultimæ, in quo investitura expiravit, ita ut renovatio videatur sapere illam speciem renovationis quæ novo successori, etiam investitura durante datur in feudis.

F A N E N .

S E U

S E N O G A L L I E N .
E M P H Y T E U S I S

P R O

C O M M E N D A S . M A R C I F A N I

C U M

C O M I T I S S A V I O L A N T E M A R T I -
N O T I A .

Casus decisus per Rotam pro Violante.

De indulto concessio per Urbanum VIII. pro aliquibus Civitatibus & Diocesisibus status Urbini super necessaria renovatione facienda, abique eo quod Ecclesia possit pro se retinere, An locum habeat, ubi concessio est nulla, ita ut etiam si duraret, ab Ecclesia impugnari posset.

S U M M A R I U M .

1. *F*acti series.
2. *D*e indulto Urbani VIII. pro statu Urbini super necessaria renovatione.
3. *R*esolutiones causa.

4. *D*e